

V&V Bericht

Informatiebulletin over actuele verkeers- en vervoersontwikkelingen | N°160 ■ Oktober 2015

STUUR VOOR VEILIGER VERKEER MEER OP RISICO'S

Het sturen op resultaten van verkeersveiligheidsbeleid is lastiger: aantallen verkeersdoden en ernstig gewonden zijn zo klein geworden dat patronen nauwelijks te herkennen zijn. Hierdoor groeit de belangstelling voor meer voorspellende indicatoren voor verkeersrisico's.

Partijen verkennen nu hoe je beleid – behalve op ongevallen – meer proactief kunt sturen op dit soort indicatoren. In dit bericht een overzicht van de initiatieven.

Veiligheidsindicatoren: SPI's

Bij een 'risico-gestuurde' aanpak rollen op basis van kennis over gevaarlijke omstandigheden en gevaarlijk gedrag knelpunten uit de bus. Deze aanpak is proactief en gebruikt andere indicatoren dan ongevalsgegevens: zogenoemde Safety Performance Indicators (SPI's). Deze factoren kennen een sterke causale relatie met verkeersonveiligheid: wegkenmerken, snelheid, alcoholgebruik, gordelgebruik, kwaliteit van traumazorg en voertuigveiligheid.

ProMeV

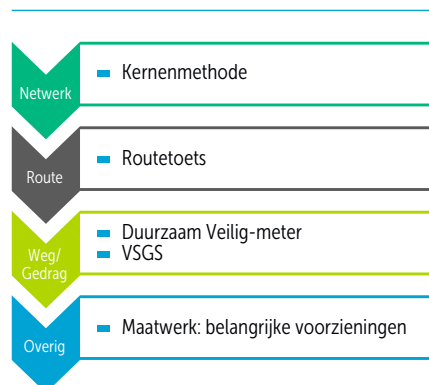
ProMeV (Proactief Meten van Verkeersveiligheid) is een instrument dat met enkele SPI's helpt sturen op zulke risicofactoren. De provincies hebben de SWOV (Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid) gevraagd dit te ontwikkelen. ProMeV helpt om veiligheidsproblemen van weginrichting en wegennetten in kaart te brengen en te prioriteren. Hierdoor kunnen overheden gericht sturen.

Het instrument kent een aantal risico-

Bron: Joren van Dijk

indicatoren voor infrastructuur. Een wens is ook gedragsscores toe te voegen. De eerste versie van deze in enkele regio's beproefde methode werkt met een combinatie van openbare instrumenten:

ProMeV, Bron: SWOV

■ Regionale monitoring

Om de SPI's in ProMeV te vullen zijn gegevens nodig. ROV's van Gelderland (nu: Oost-Nederland), Zeeland, Fryslân en provincie Utrecht hebben met de SWOV de monitoring van vier SPI's uitgewerkt: alcohol, snelheid, kwaliteit autowegen, kwaliteit fietsinfrastructuur.

De resultaten bieden andere regio's houvast om ook meetnetten op te zetten en gegevens op te slaan, zodat onderlinge vergelijking mogelijk wordt.

VIND

Rijkswaterstaat ontwikkelt een methode om proactief de verkeersveiligheid op rijkswegen aan te geven: de Verkeersveiligheidsindicator (VIND). Hiervoor is gezocht naar een maat die wegontwerp,

weggebruik en weggedrag combineert. VIND signaleert mogelijke onveiligheid in zowel ontwerp als beheer. Op een aantal wegen zijn pilots gehouden. Rijkswaterstaat legt begin volgend jaar de eerste resultaten aan haar eigen dienstonderdelen voor.

Naast VIND blijft Rijkswaterstaat ongevalsgegevens gebruiken om de verkeersveiligheid te borgen.

Road Protection Score

De Road Protection Score (RPS) is een soort verkeersveiligheidsindicator voor wegontwerp, waarin de bescherming wordt uitgedrukt in maximaal vijf sterren. De ANWB heeft RPS-scores toegekend aan provinciale en Rijkswegen. De ANWB zit in het Europese samenwerkingsverband EuroRAP dat de methode heeft ontwikkeld. Doel: systematisch inschatten hoe de vorm en inrichting van een weg inzittenden van auto's beschermen. De veiligheid wordt bepaald door het risico op een ongeval en de ernst van zo'n onverhoopt ongeval voor de weggebruiker.

In 2016 komt er een EuroRAP-module voor de fiets. Daarmee kun je ook fietsinfrastructuur scoren. In de gemeente Amsterdam loopt nu een meting met de voorloper van EuroRAP-fiets (Safe Cycling Network).

Lokale toepassing

Amsterdam werkt aan een nieuw meerjarenprogramma verkeersveiligheid, waarbij de gemeente kiest voor een proactieve benadering aan de hand van SPI's. Naast infrastructuur (Netwerk Safety Index) zijn er 30 indicatoren met de focus op verkeersgedrag:

- aandeel weggebruikers dat correct voorrang verleent
- aandeel weggebruikers dat wacht op groen licht
- aandeel weggebruikers dat zich aan de snelheid houdt
- aandeel weggebruikers dat nuchter is (ook drugs/medicijnen)
- aandeel weggebruikers dat omkijkt bij oversteken of inhalen
- overige fiets
- afleiding in verkeer.

De SPI's voor gedrag dekken de belangrijkste gedragingen van de grootste verkeersveiligheidsdoelgroepen in Amsterdam, waarvan is aangetoond dat

ze bijdragen aan het ontstaan van ongevallen. Op basis van deze SPI's kunnen verkeerseducatieprojecten, campagnes en handhaving effectiever worden ingezet. Door middel van een 'dashboard' met infographics zijn de resultaten per SPI te volgen. De planning is dat het college van B&W het nieuwe meerjarenplan in het eerste kwartaal van 2016 vaststelt.

Landelijk beleid

Eind dit jaar informeert het ministerie van Infrastructuur en Milieu de Tweede Kamer over het aantal ernstig verkeersgewonden in 2014. In deze brief gaat het ministerie ook in op de toekomst van de doelstelling voor het maximale aantal doden en gewonden waarvoor overheden gezamenlijk aan de lat staan.

Conclusies

- Effectief en toekomstbestendig verkeersveiligheidsbeleid vraagt om meer risico-sturing.
- Risicobenadering met SPI's is een kansrijke aanvulling om te sturen op vermindering van slachtoffers in het verkeer.
- Voor een succesvolle risicobenadering moeten we nog veel kennis ontwikkelen en gegevens in kaart brengen.
- Ontwikkelingen zoals in Amsterdam zijn interessant voor andere gemeenten.

Meer informatie

- Sessie over Duurzaam Veilig Werkverkeer op Nationaal verkeerskundecongres op 5 november 2015: www.nationaalverkeerskundecongres.nl > programma > ronde 3
- Promev: www.swov.nl/rapport/R-2014-10.pdf
- EuroRAP: www.anwb.nl/belangenbehartiging/verkeer/verkeersveiligheid/veiligheid-provinciale-wegen
- Alcoholmeetnet: www.swov.nl/rapport/R-2015-04.pdf
- Snelheidsmeetnet: www.swov.nl/rapport/R-2015-03.pdf
- Meetnetten veiligheid weginfrastructuur en fietsinfrastructuur: www.swov.nl/rapport/R-2015-05.pdf

CROW-KpVV

In opdracht van de gezamenlijke overheden voert CROW een KpVV-Meerjarenprogramma uit, met als doel een bijdrage leveren aan het competentier maken van de overheid op het gebied van mobiliteit. CROW-KpVV is actief op de volgende gebieden: Collectief Vervoer, Fiets (onder het merk CROW-Fietsberaad), Mobiliteit en Wegontwerp. In een breed netwerk met andere kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties is CROW-KpVV betrokken bij actuele ontwikkelingen in het decentrale beleid en verspreidt en borgt relevante kennis. CROW-KpVV signaleert nieuwe ontwikkelingen, geeft aan wat hun betekenis is en wat de gevolgen kunnen zijn.

Colofon

Voor meer informatie over dit onderwerp:

Wilma Slinger

E-mail: wilma.slinger@crow.nl

uitgave

CROW-KpVV, Ede

Deze uitgave is gefinancierd uit het KpVV-Meerjarenprogramma dat CROW uitvoert namens de gezamenlijke overheden.

CROW-KpVV heeft als doel een bijdrage leveren aan het competentier maken van de overheid op het gebied van mobiliteit.

vormgeving

Inpladi bv, Cuijk

druk

ColourPrint, Veenendaal

productie

CROW media

contact

CROW klantenservice:
klantenservice@crow.nl of 0318 69 53 15

bestellen

Deze uitgave is gratis te downloaden via www.crow.nl/K-D1160

**Praktische kennis
direct toepasbaar**